

0+

"Поро пиалан улыт яндар шўман-влак:
нуно Юмым ужыт" (Мф. 5:8).

ШҮЖ-ЧОН ИЗОЛЫК

2013-ий март
годсек лектеш.

МАРИЙ ПРАВОСЛАВНЫЙ ЖУРНАЛ 11-ше (103) №, 2021-ий ноябрь

Йошкар-Оласе да Марий Элысе Высокопреосвященнейший митрополит-Иоаннын благословитлымыже почеш

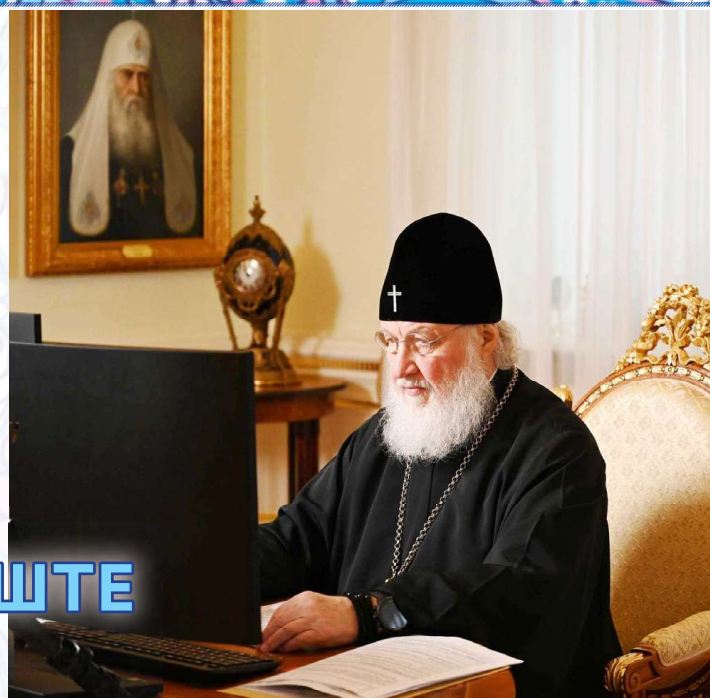
«ВАШТАЛТШЕ ТҮНЯШТЕ ЧЕРКЫН ВЕРЖЕ»

«Ўшанымаш да шомак» манын лўмдымō IX Тўнямбал фестивалын делегатше-влак дене 2021-ий 21-октябрыште Москон да уло Русын Святейший Патриархше Кирилл онлайн-мутланымашым эртарен да «Вашталтше тўняште Черкын верже» йодышым рашемден.

Руш Православный Черкын Вуйлатышыже тыгай вашлиймашым эре диалог семын эртарат. Фестивальыш толшо священнослужитель, светский але православный медиа-пашаен, православный доброволец да моло делегат-влак ончыч Патриархлан шке йодышыштым шинчаваш пуэн кертеныт. Ты гана вес йōным кучылтыныт. Черке погын Залыште ты гана Руш Православный Черкысе 177 епархий гыч представитель-влак, Поместный Православный Черкыла гыч уна-шамыч лийыныт. Чыла участник лўм дене Святейший Владыкам Синодальный отделын пашаенже Владимир Легойда саламлен.

Марий митрополий гыч ныл делегат миен: Йошкар-Оласе епархийын пресс-секретарьже Сергей Скорик да тысе информационно-издательский отделын пашаенже Валентина Пескова, Волжск епархий гыч информационно-издательский отдел вуйлатыше иерей Сергей Першаков да Никольский кафедральный соборын клирикше протоиерей Виталий Михеев.

Святейший Патриарх Кирилл чылаштым суапландарен да шке шонымыжым каласен:

– Кызытсе пандемий да изоляций кўлешлык мемнан ончылно пўсō йодышым луктеш: виртуальный пространствыште христианствын тичмашлыкше лийын кертеш мо? Юмын литургийыш коштдымо да компьютерын мониторжо ончылно шинчыше егын христиан тичмашлыкше кодаш мо? Мый тиде йодышлан пенгыдын каласен кертат: уке! Тидлан мо Юмын Эрге мландымбаке толын да айдеме капым налын? Кок тўжем ий эртымеке, тунемшыж-влаклан Тудын подвижышым виртуальныйыш савыраш лиеш мо?! Тудын порылык пōлекшышым (благодатьшышым) апостол-шамыч деч тўнгалын тачысе кече марте епископын рукоположений йўлаж гоч кид гыч кидыш кўрылтде пуэдыме. Кызытат тиде кылым виртуальныйыш савыраш ок лий. Самоизоляция кўлешлык годым ўшаныше ег-влаклан кузе лийшаш нерген чылаштан эше сайынрак шонал-таш кўлеш. Тидын нерген пастырь-влакат, информаций кыллан вуйын шогышо-влакат сай ойым пуышаш улыт. Тыште духовный шонен моштымашат, храмыш толын кертде, тичмаш куаным налын кертдыме-влакым чаманымашат лийшаш, но Юмылан кумалмашым лўмжылан гына шуктымашыш савыраш ок лий.

Мутланымаш кужун шуйнен, моло темымат келгын рашемдаш полшен. Синодальный отдел пашаен Владимир Легойда мучашлан Святейший Владыкалан чылашт лўм дене кугу таум каласен.

ШҰМ ГЫЧ ШҰМЫШ

Иошкар-Оласе Православный рӯдер пелен лушкыдо тазалыкан йоча-влаклан «Поро пырче-влак» реабилитаций рӯдер 2016 ий гыч пашам ышта. Тыште ДЦП, синдром Дауна, аутизм черан икшыве-влакым эмлат. Коло кече жапыште нунын дене невролог, логопед, психолог, массажист пашам ыштат, ЛФК пӧлемыште эмлалтме физкультур курсым эртарат. Специалист-влаклан святой преподобномученице Елисавета лӱмеш сестричествын пашаенже-влак полшат.

Эмлалтме деч посна ача-ава да йоча-влак дене Юмылан ӱшанымаш, Господь, черке нерген мутланымаш-влак эртат, Юмын литургий лиеда.

18 октябрыште тиде рӯдерыш Иошкар-Олан да Марий Элын митрополитше Иоанн миен, Юмын Аван «Целительница» иконыжо ончылно молебным эртарен. Тудлан рӯдерым вуйлатыше иерей Константин Домрачев ден протоиерей Михаил Козловский полшенят. Изи эмлалтше-влак дене пырля нунын ача-авашт, рӯдерын пашаенже-влак, поро кумылым ончыктышо ака-шӱжар-шамыч да Марий Эл Республикын тазалыкым аралыме шотышто да тыгак социальный виянмаш министерстве-влакын специалистышт кумалынат.

Молебен деч вара митрополит Иоанн тыге туныктен ойлен:

– Чыла сӧрвалымынам колшо да Шке полшыжым пуышо Эн Яндар Юмын Ава деч моло мемнан вес ӱшанна чынак уке. Тудын поро пашажым шотлен пытараш лиеш мо? Тиде реабилитаций рӯдерын омсалондемжым вончымекына, кажне гана ме шоналтышаш улына: тыште Эн Яндар Юмын Ава оза улеш, Тудо тышке логалше йоча-влакым Шке леведыш йымакыже налеш, айдемын кидше гоч нунылан Юмын поро пиалжым пӧлекла.

Тыште шкаланышт шке полшен кертдыме йоча-влакым ужын, ме духовный уроком налшаш улына. Икшывынтазалыкше ача-аван, поснакаван, шӱм-чон поянлыкше деч шога манмым обществе кызыт монден. Авадан Господь шке шочшыж дене чот пенгыдын кылдалт кертше вийым пуэн, сандене аван молитваже шочшыжым колымаш дечат утарен кертеш. Но, чаманаш логалеш, самырык ава-влак Юмын мондат, мӱшкыранышт годым молитвам огыт луд, сулыкыш пурат, тыге йочалан черле шочаш амалым пуат. Но тиде ылышыште Юмын полшыж деч посна нимо огеш ышталт. Юмын йӧратымашыже нимучашдыме. Господь кап дене черле улшо йочалан пеш яндар чоным пӧлеклен. Нунын чонышт йӧратымаш дене темше улыт. Йоча-влак кугу чытышышт гоч ача-аваштлан примерым ончыклат, Юмо дене кузе келшен илаш да Юмо деч кузе лӱдын илаш туныктат.

Мучашлан митрополит рӯдерыште тыршыше-влаклан тиде куштылго огыл пашаштым куштылгын шукташ Юмын полшышым тыланен. «Шӱмда эре почылтшо лийже, – манын. – Вет реабилитаций рӯдерыш логалше йоча-влакым эмлымаш шӱм гыч шӱмыш, чон гыч чоныш эрта».

ЮМЫЛАН ЙӖРЫШӖ СЕРАФИМ САРОВСКИЙЫН ПРАВИЛЖЕ

Молитвам лудмо шотышто преподобный Серафим Саровский тыге туныктен ойлен:

– Мален кынелмекеже, христианин святой юмоҥа-влак ончык шогалже да Эн святой Троице лӱмеш Господьын «Отче наш» молитважым кум гана лудшо:

«Пылпомышто улшо мемнан Ачана! Тыйын лӱмет мокталтше, Тыйын Кугыжанышет толжо, Тыйын эрыкет мланде ӱмбалнат пылпомышысо гаяклийже. Мемнан илышаш киндым, тачылыкым, мыланна пу; кудалте мемнан язык-шамычнам, весе-шамычын мыланна ыштыме языкшым кудалтымына гаяк; языкшке мемнам ит пурто, осал дечын мемнам утаре».

Вара Юмын Авалан суксын «Богородице Дево, радуйся» мурыжым тыгак кум гана мурыжо але лудшо:

«Юмын Шочыктышо Ӱдыр, йывырте, Поро Пӱрымашан Мария, Тый денет Юмо; чыла ӱдырамаш дечат утла Тый поро пӱрымашан улат, Тый дечат Шочшат поро пӱрымашан, вет мемнан чоннам Утарышым Тый шочыктенат».

Тиддеч вара Ӱшанымашын символжым (Символ веры) ик гана лудшо:

«1 Инанем чыла кучен Ашныше ик Ача Юмылан, пылпомышым, мландым, чыла ужмынам да уждымынам Пӱрышлан. 2 Юмо дечын шочшо Иктак веле Юмын Эргыже Господь Иисус Христослан, чыла курым дечат ожно улшо Ача Юмо дечын шочшылан. Волгыдо гычын лекше Волгыдо улмыжлан. Чын Юмо дечын шочшо пӱрыдымӧ чын Юмо улмыжлан, Ачаж дене иктак улмыжлан, Тудын чыла пӱрымыжлан. 3 Мемнан верчна, айдеме-шамычым, мемнам, утарышаш верч, Пылпомыш гычын волеҥ, Святой Шӱлышын куатше дене Мария лӱман Ӱдыр дечын капан айдеме лиймыжлан инанем. 4 Понтий Пилат улмо годым мемнан верчна ыресеш пудалалтме орлыкым чытен колымыжлан, тойымылан, 5 Юмын законышто каласыме гаяк, кумшо кечын ылыж кынелмыжлан. 6 Пылпомышко кӱзен каен, Ача Юмын пурла могыреш шичмыжлан инанем. 7 Илыше айдеме-шамычым, колышо

айдеме-шамычымат судитлаш кугу чап дене вес гана толшашыжлан, Тудын Кугыжанышыже пытышашлык огыллан. 8 Адак Святой Шӱлышын Илымашым пӱрышӧ Юмо улмыжлан, Ача Юмо гычын лекмыжлан. Ача да Эрге Юмо дене иквереш моктен кумалаш кӱлмылан. Пророк-шамыч гоч Тудын ойлымыжлан. 9 Апостол-шамычын мланде ӱмбалне чыла иктеш туныктен кодымо Святой Черкылан. 10 Язык гычын эрыкталтшаш верч ик гана веле тынеш пурышашлан инанем. 11 Ӱшанен вучем колышо айдеме-шамычын ылыж кынелшашыштым, 12 курымеш илышашымат. Аминь».

Тиде правилым лудмеке, тек кажныже шке пашажым шукта. Пашам ыштышыжла але корнышто улмыж годым шке семынже Иисусын молитважым чарныде ойлыжо:

«Господь Иисус Христос, Юмын Эрге, мыйым, сулыканым, серлаге».

Еҥ коклаште улмо годым молитва йогыным кучаш неле гын, тек ушыж дене кӱчыкын «Господь, мыйым серлаге» манын оила. Тек тыге кечывал марте кумалеш.

Кечывал кочкыш деч ончыч адак кум гана «Пылпомышто улшо мемнан Ачана!» молитвам, кум гана «Юмын Шочыктышо Ӱдыр, йывырте!» мурым да Ӱшанымашын символжым ик гана лудшо.

Кечывал деч вара шке пашажым шуктым годым Юмын Авам сӧрвалыже:

«Юмын Шочыктышо Эн святой Ава, мыйым, сулыканым, утаре».

Тыге малаш вочмо марте эре шке семынже кумалже. Малаш вочмыж деч ончыч христианин адак эрдене да кечывалым лудмо кӱчык правилым шуктыжо. Вара, шкенжым ыреслен, малаш вочшо.

Иктаж-могай амал дене ты изи правилымат шуктен керташ ок лий гын, преподобный Серафим ачана тудым кеч-кушто гынат шукташ кӱштен: кеч паша ыштыме але тунемме годым, кеч корнышто але вакшышыште улмо годым. Тудо ойлен:

– Святой Возымаште каласыме: «Господьым ӱжшӧ кажне еҥ утарыме лиеш!»

«ЎШАНЫМАШЫН КОРНЫЖ ДЕНЕ»

Тыгай лўман проект почеш 28 сентябрь гыч 4 октябрь марте Курыкмари районьшто православный экспедиций эртен. Тудо Самырык-влакын пашашт шотышто федеральный агентствын грантше полшымо дене шукталтын.

Экспедицийыш МарНИИЯЛИ-н, Йошкар-Оласе да Марий Элысе митрополийын, Православийын историйже тоштерын пашаенгышт лектыныт. Нуно кок изирак тўшкалан шелалтыныт. Иктыже Козьмодемьянск олаште Курыкмари районын архивыштыже да А.В. Григорьев лўмеш тоштерыште тўрлő документым кычалын. Вес тўшка Усола, Вїдсїнзїйїл, Носола, Шапкїлї, Паратмар, Шїндїрїїл, Важнїнгїр, Актусола, Сумка, Авїсир, Ямангаш, Мїкрїк, Йоласал, Пайскырык, Пїртныр, Чуайсола, Цигїнсола яллаште лийын, калык деч черке, священник-влак да илышыште лийше событий-влак нерген уверым поген. Вет Совет власть годым шуко храмым петыреныт, шалатеныт, Юмылан ўшаныше-влакым амал деч посна кучен нангаеныт, ссылкыш колтеныт але пуштыныт.

Революций деч вара Россий мучко продразверстка капманий кумдан шарлен, калык деч киндым погенит. Тўрлő вере кучедалмаш тарванен. Тыге Ямангаш ялыштат лийын. Тидын нерген Мїкрїк школышто историйым туныктышо Александр Семенович Якимов каласкалыш: «1918 ий 18-19 ноябрьыште шучко событий лийын. Калыкым пызыралаш манын, карательный отряд толын. Документ-влакым ончымеке, лектеш, пуйто верысе священник Александр Васильевич Руновский восстанийым тарватен. Тудым шояклен титакленыт, мїнгыж гыч кучен луктыныт да штык дене шуралтеныт. Вара черке вуеш пулемїтым шындыныт, шуко еным лўен пуштыныт». Тудын ойлымыжым пенгыдемдыше статьямат «У сем» журналыште (1992 ий, 2-шо номер) муаш лиеш. Тудым Угарман архивысе документ-влак негызеш Иван Тойватров возен.

Тиде событий нерген Ямангашыште гына огыл, вес яллаштат палат. Мутлан, Актусолаште илыше Петр Иванович Сильдушкин (1929 ийыште шочшо)

тыгерак шарналтыш: «Ямангашысе Александр ачам пуштышо еным мый паленам, туддене пырля пашам ыштенна. Тиде палач каласкален: «Ял покшелне священникым кученна, штыкым кок могырыш – мўшырышкыжї да їрдыжышкыжї – шуралтенна, шкеже воштыл шогенна. Колымешкыже, штык-влакым луктын огынал». Штык-влакым нуно ыресла шуралтеныт, Христос семын ыресеш пуштыныт, лиеш. Мый шкеже Александр ачам молитваштем эре шарнем». Петр Ивановичын ачажым Юмылан ўшанымылан репрессироватленыт, тудлан, «тушман эрге» манын, тунемаш эрыкым пуэн огытыл.

Священник Александр Руновскийын пїрт олмышто кызыт йоча сад верланен. Тудын ўдыржым ялысе калык «поп Каты» манеш. Юмылан ўшанымылан Екатерина Руновская репрессироватленыт. Ссылке гыч пїртылмекеже, тудо ешым чумырен да Сильвестрова фамилиян лийын, 1980 ийыште колен.

Верысе калык черкын историйжым шарна. Ямангаш ялысе черкыште киндым араленыт, вара тушан школым починыт. Школым почаш шуко вийым тунамсе директор Сергей Матвеевич Беляев пыштен. Тудо каласен: «Юмо уло гын, тунам мый ик ий гыч колем». Ик ий гыч тудо чынак колен. Машина кузовышто шукын лийыныт, Сергей Матвеевич покшелне шоген. Машина кудалмыж годым лакуште тїршталтен, С. Беляев шкетын лектын возын. Нигї нимо лийын огыл, а тудо колен.

Кызыт черкын олмыжо гына кодын, 1969 ий апрельыште ожнысо храм йўлен. Тудын кумдыкешыже у школым, мастерскойым чоҥеныт. Черке йыр 12 шўгар улмаш, священник Александр Руновскийынат шўгарже тушто, но верже пале огыл.

Совет власть жапыште туныктышылан ыштыше Ефросиния Дмитриевна Сенюева каласкалыш: «Черкыш кошташ огеш лий ыле: кает – паша гыч луктын колтат. Шып гына коштынна, шыпак тынеш пуртеныт, шыпак венчаний таинством эртареныт. Тунемше-влакымат чот

эскереныт. Мыйын ик тунемшем олашке миен, шўгарлаште кўчен коштын. Вара мыйым ўжыктеныт, шокшым пуэныт, шке тунемшет-влакым молан от эскере манын вурсеныт. Йочам удан эскерет манын, классный руководителем паша гычат луктын колтен кертыныт. Юмогам мўнгыштат кучаш огеш лий ыле. Черкым петырыме годым, шуко юмогам луктын кышкеныт, чангым кудалтеныт. Калык юмога-влакым шолып поген. Ачам иконом фронтышко нангаен, пеленжак конден. Изамат изи юмогам армийыш пеленже коштыктен».

Усола ялысе храмын прихожанкыже Евдокия Яковлевна Соловьева палемдыш: «Кўмыт черкым шалатымаште тыршеныт, нунын чылаштын илышышт удан пытен, ешыштат пиалым ужын огытыл. Владимирский ялыште храмын петыреныт да сар тўгалын. 1944 ийыште ўзш починыт, вара сар чарнен. Йўд еда службым эртареныт. Ачам Яков Иванович Ванюков сарыште лийын, связист. Фронт гыч пўртылмекыже, онгысо ыресшым ончыктен да каласен: «Тиде гына мыйым утарен, аватын пўлекше». Тетла нимом ойлен огыл».

Усола, Йоласал яллаште илыше-влак шке коча-коваштын каласкалыме гыч палат: родотукумышт йолын Иерусалимыш миен толыныт, тыгак Киевысе Успенский лаврыштат лийыныт. Ожно курыкмари-влак Киевым «Кевўй» манын лўмденит. Монастырь-влакым петырымеке, тушто илыше-влакым, монах ден монахине-шамычым покен луктыныт, южыжо мўнгышкыжў пўртылын, южыжо ег дене илен.

Н.А. ФЕДОСЕЕВА,
экспедицийын участникше.

У ЕПАРХИЙНАН ШОЧМО КЕЧЫЖЕ

Господь ончыч Толшо да Тудым Тынеш пуртышо Иоаннын аваж кўргыштў иланымыз кечын, 6 октябрьыште, Волжский епархийын ыштымылан 4 ий теммым палемдыме. Волжск ден Шернурын епископшо Феофан пайрем Литургийым Никольский кафедральный соборышто служитлен. Тудын дене пырля Волжск епархийын священнослужительже-шамыч кумалыныт.

Юмын литургий деч вара владыка Феофан шке архипастыр мутшым каласен. Иоанн Предтечын ача-аважын чот шонгеммешкышт йочадыме лиймышт, тидлан кўра чот ойгырымышт нерген Евангелийыште кузе возымым ушештарен. Захарий ден Елисавета садак ўшаным йомдарен огытыл, Господьым эре сўрваленыт. Уло чон дене кумалмышт Пылпомышыш шуын. Нунын деке Юмын Архангелже Гавриил толын, вашке эргышт шочшаш да Мессий деч ончыч Толшо лийшашыж нерген увертарен.

– Шергакан иза-шольо ден ака-шўжар-влак, таче ме Господь ончыч Толшо да Тудым Тынеш пуртышо Иоанным да тудын поро пиалан ача-аважым порын шарнена. Вет Иоанн Крестительын шочмыж дене меат кугу куаным налынна. Тудо ег-шамычлан Пылпомыш Кугыжаныш лишемме нерген эн ончыч увертарен, ыштыме сулыкышт верч ўкынаш ўжын. Утарыше Христос толшаш нерген мландымбалне эн ончыч палдарен гын, орланен колымыж деч вара, тамыкыш волымеке, тушто улшо чон-шамычлан Юмын Эрге толмо нерген поро уверым намиен. Вашке Юмын Эргын Шке кумылын Ыресеш орланышашыже да ег-шамычым курымашлык поро пиалан илышлан сулен налшашыж нерген увертарен. Тыгай кугу пророкын да молитвенникын шочмыжлан ме таче Господь Юмылан таум ыштена, вет «ўдырамаш-влак деч шочшо коклаште Тынеш Пуртышо Иоанн деч кугурак ег уке».

Святейший Патриарх Кириллын благословенийже почеш ный ий ончыч, 6 октябрьыште, священный Синод Марий Эл Республикыште Волжский епархийым да Марий митрополийым почмо нерген увертарен. Таче тышке пырля кумалаш епархийын тўрлў благочинийлаж гыч толшо шергакан священнослужитель-влаклан кугу таум ыштыме шуэш. Волжский епархийын пенгыдеммыжлан, православный ўшанымаш нерген чыла храмыште туныктен ойлаш йўн улмылан ме Юмылан таум ыштена. Тендамат, шергакан иза-шольо ден ака-шўжар-влак, ты у епархийын ўшанле шочшыжо лиймыда дене саламлем! Юмын Эн Яндар Аважын кумалмыже да Леведмыж дене, таче пагален шарныме Иоанн Предтечын молитваж дене меат порын илаш тўгалына манын ўшанем. Мландымбалысе илышнам шот дене илен эртараш да чыла алгаштарымашым сенен лекташ лийже. Тунам ме Юмо деке поро вашмут дене миен кертына да Юмым йўратыше-влаклан ямдылыме курымашлык поро пиалым налына ыле, – ойлен владыка.

Волжский епархийын илышыштыже порын тыршыше-влаклан тауштен, владыка Феофан шукуштлан архиерей грамотым кучыктен.

ЮМЫН КУГЫЖАНЫШЫМ ДА ТУДЫН ЧЫНЖЫМ КЫЧАЛЗА!

ПРЕПОДОБНОМУЧЕНИК АРХИМАНДРИТ КРОНИД ЛЮБИМОВЫН (1859-1937) ТУНЫКТЕН ОЙЛЫМЫЖО

Архимандрит Кронид (Любимов) Моско губерний Волоколамск уезд Левкиеве селаш шочын, тынеш пуримо лўмжō Константин лийын. 1888 ийыште Кронид лўм дене монах постригым эртен. Ик ий гыч иеродиакон саныш, вара иеромонах саныш кид пыштыме йўлам эртен. Икмыняр жап гыч тудым Санкт-Петербургысо Троицкий подворьен экономышлан, вара игуменшылан ойыренит. Христос Черке верч чон пыштен тыршымыжым ужын, 1915 ийыште Свято-Троицкий Сергиев Лаврын наместникшылан шогалтеныт. Революций деч вара ятыр орлыкым чытен. Обительым петырымеке, ег дене веле илен гынат, монах постригым шуктен, ссылке гыч толшо священник-шамычым приходлашке служитлаш колтеден.

1937 ийыште, Юмын Аван «Знамение» юмонажын пайрем кечынже, Кронид ачам, бандит да контрреволюционер манын, НКВД-н Южное Бутово полигоныштыжо лўен пуштыныт. 2000 ийысе Архиерей соборышто тудым Российын XX курымысо святой новомученикше да исповедникше-влак ликыш пуртеныт. Отец Кронид пеш сай проповедник лийын, Юмын полыш нерген тўрлō öрыктарыше случай-шамычым посна тетрадьыш возен шоген. Шке ушан мутшо дене ег-шамычым яндарын илаш туныктен.

Утарыше Христос мыланна арам огыл шижтарен: «Шкаланда мланде ўмбалнысе поянлыкым ида пого, тыште тудым когарш ден рўданше пытарат, вор-влак кўнчен пурат да шолыштыт. Пылпобышысо поянлыкым шкаланда погыза, Пылпобышто когаршат, рўданшат огыт пытаре, вор-влак кўнчен огыт пуро да огыт шолышт. Кушто тендан поянлыкда, туштак шўмдат лиеш» (Мф. 6, 19–21). Поянлыкда улмо амал дене диавол тендан шўмдам шке вапшышкыже куча гын, тушеч утлаш пеш неле. Поян ег эше чот кугешнаш тўналеш. Ожно кугешнылше сатана тыге каласен: «Шке престолем Юмын чыла шўдыржō деч кўшкō шындем да Кўшылсō Юмо гай лиям» (Ис. 14, 13–14). Кугешнымаш тунам эн ончыч Пылпобышто шочын, но озаж дене пырля тамыкыш сўмырал кудалтыме лийын манын, блаженный Иероним ойлен. Тугеже, ме суксо семын илаш тўналына, а шўмна гыч кугешнымашым поктен она лук гын, садак тамык пундашыш кудалтыме лийына.

Ме шукынжо ег ончылно поро койыш-шоктышанлан шотлалтына гынат, шкеже чот осал улына, вет икте-весе ўмбаке шыдым кучена. Православный улына манын кугешнена, а поро пашана йөршынат уке. Могай порым ыштышашыжымат она пале. Святой Иоанн Златоуст ойла: «Чын верам кучышо айдеме осалым ыштымым ок чарне гын, ўшанымашыже тудым курымаш орлык деч утарен ок керт». Иза-шольым поктылшо, йылмыж дене тудым кок вельмат пўсō керде семын сусыртышо еглан шкаланжат орлыкым ужаш логалеш.

Ег ўмбаке ондален ойлымо сулык пеш неле, вет тыге духовный пуштмаш шукталтеш. Преподобный Пахомийын ўдырамаш монастырьшытыже теве могай кугу ойго лийын. Пашам кычалше ургызо пөрьен Нил энгерым ийын вончен да монастырь гыч лекше самырык ўдырым вашлийын, паша нерген йодын. Тидым вес ўдыр ужын да, удам шонен луктын, моло-влаклан каласен. Осал шомак шарлымым чытен кертде, икымше ўдырєн вўдыш тёрштен колен. Шке йылме сулыкшым палыше вес ўдыржат шкенжым пытарен. Монастырьыш пресвитер толын да шкеныштым пытарыше-влак верч кумалаш чарен, а шоялан ўшаныше-влакым причастий деч шым ийлан коранден.

Ег нерген шоям шарыше але осалым ойлышо айдеме мландымбалне ыштыме чыла порылыкшым веле огыл, курымаш илышыжымат йомдарен кертеш. Утарыше Христос диаволын чоялыкшым ужын, ег-шамычым чаманен да Шке апостолжо-шамычым нунылан утаралташ полшаш колтен. Тиде сулык верч диавол тендан

чондам ынже пыtare манын, шкендан йылмыдам чот кучыза. Мыланна, йылман кол-шамычлан, Христос Черкын вапшыж деч шылын коштман огыл, тудын кўштымыжым колышт илыман да шуктыман. Судитлыше ончыко шогалмына годым кажныжлан шке пашаж семын пуалташым эре шарныман.

Совестынам тергаш манын, шонкалымаш-нан вапшыжым келгышкырак шуэна гын, мом гына тушто она му? Чоннам кочшо изи да кугу түрлө сулыкшо дене кеч-могай вапшат шүтлен але күрлын кертеш. Сулыкнам кызыт она касаре гын, нуно курымла мучко чоннам кочкаш тўналыт. Сулык верч öкынымö шинчавүд дене нуным мушман, шолыштмым пörтылтыман, осалым ыштымына верч ятыр порым ыштыман, совестынан йоражым Христосын Капше ден Вүржым көргышкына налме дене паремдыман.

Диаволын вапшыже пеш пенгыде да тыгыде рожан, чоялыкшат мыланна умылен керташ лийдыме улыт! Арам паша дене темше мландымбалысе илышыште тудо могай гына йöным ок му? А ме Юмо деч лүдмö волгыдым, уш-акыл волгыдынам арам паша дене шкеак пытарена. Тунам диавол мемнам лавыра вүдыштö колым кучымо семын куча. Тыгай деч мемнам Христосын ыресыже веле утарен кертеш.

Утарыше Христос Юмына, Тый моктымо улат! Тунемшет-шамычлан Тый Святой Шүлышым колтенат. Нуным кугу уш-акыланым ыштен, уло тўням туныктенат. Айдемым йöратыше Юмо, тау Тыланет. Тыйым чот сөрвалена: мемнам диаволын вапшыж деч – ты тўнян да шкаланна шке пидме вапшна деч – утаре. Пашам ышташ öрканена, йодаш вожылына да «Ешем, шочшем, лишылем уло, нунылан полшаш күлеш» манын, шкенам осал пашалан пуэна. Тыге шке совестынам малтена, а шкеже кайык але кол семын диаволын вапшышкыже логалына! Утарыше Христос, Тыйын мутетым колыштына ыле гын, тыге ок лий ыле. А вет Тый каласенат: «Эн чот Юмын Кугыжанышым да Тудын чынжым кычалза!» (Мф. 6, 33). Аминь.

ТУНЫКТЕН КАЛАСЫМЕ ШОМАК

Ик мудреч дек чот шўлыкан самырык ўдырамаш толын да шинчавўдым йоктарен ойлен:

– Ончыкыжым мыланем кузе лийман, шкеат ом пале? Ег-шамычлан порым гына ышташ тыршем, кертмем семын полшем. Чылаштым чаманем, нунын дене ласкан мутланем, но пагалымаш олмеш эре мыскылымашым веле ужам. Южыжо мыйым чылт тушман семын онча. Нимогай титакем уке ўмбач тыгайым чыташ пеш неле. Мыланем сай ойым пуэн, ала полшен кертат?

Шонго мудреч тудым тўслен ончалын да шыргыжал каласен:

– Чыла вургеметым кудаш да ола мучко чараматын ошкыл!

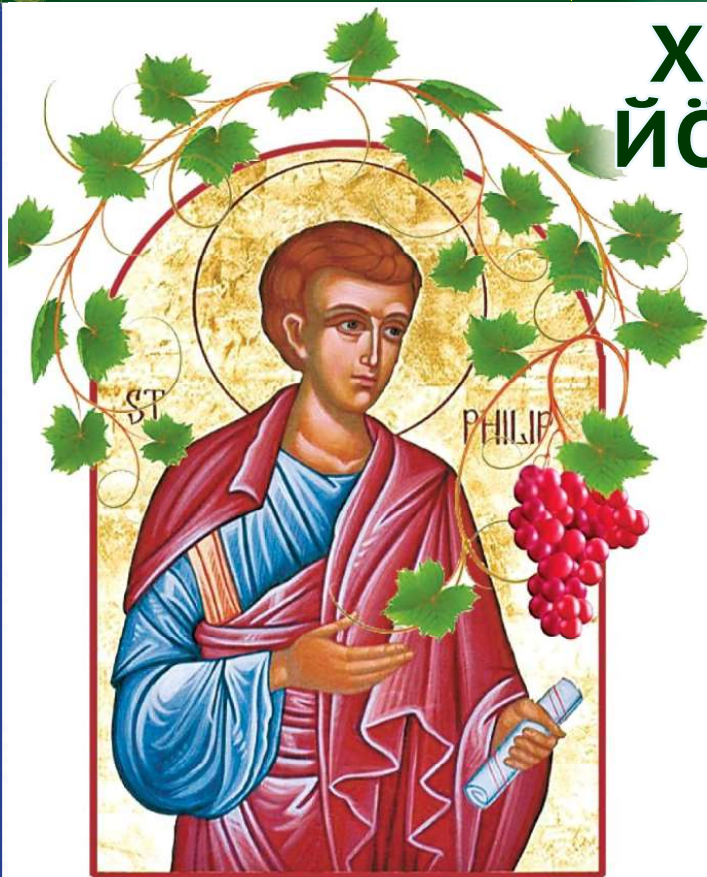
– Тыйын ушет каен? Тыге каем гын, мыйым көлан шотлат? Иктаж ораде ег эше трук ўмбакем кержалтеш! – öпкелен каласен ўдырамаш.

– Мотор капкылетым еглан ончыкташ лўдат, а шке чонетым молан чылаштан почат? Чонетше почмо омса гай виш вет, сандене кеч-могай егат илышышкет шўшкылт кертеш. Воштончыш гай яндар порылыкыштет шке сулыкшым ужын, шыдыже лектеш, ўмбакем кержалтын, кумылетым волтынеже, вара тыйын нерген эше шоям шаркала. Вес егын шўм-чон кўкшытшым ужын, куаныме олмеш, шукышт көранат. Шкешт сай велыш вашталт огыт керт да поро егым тушман гай ончаш тўналыт.

– Мыланемже кузе илыман, мый садак ом пале? – манеш ўдырамаш.

– Почешем ошкыл, тыйым садышкем пуртем. Теве тыгай сылне пеледышым мый ынде ятыр ий ончен куштем, вўдым шавем, йырже шўкшудым кўрам. Сылнын пеледмыжым ончен куанаш, нунын дене мутланаш чўккыдын тышке лектам гынат, пеледыш вуйын кузе почылтмыжым ик ганат ужын омыл. Тыят ты пеледыш гай лий – ег ончылно шке чонетым эркын, шижащ лийдымын поч. Ончылгоч шеклане – кө поро йолташ лийын кертеш? Вара тыгай ег илышышкет шуко порылыкым ешара. А чонетым сусырташ тыршыше деч торащырак коран, тунам гына илышет ласка лиеш.

ХРИСТОС ПОЧЕШ ЙӨРАТЕН КАЙЫШЕ АПОСТОЛ

Черке 27 ноябрьыште апостол Филиппым пагален шарна, а эрлашыжым, 28 ноябрьыште, Рошто пүтө тўналеш. Сандене Иисус Христос Шочмо деч ончычсо пўтым эше «Филиппов пост» маныт. Пўтылан у лўмым пуышо апостолын ылышыже да служенийже дене палдарена.

Галилей тенгыз лишне, Хоразин ден Капернаум воктен, Вифсаида лўман ола улмаш. Христосын латкок тунемшыже (латкок апостолжо) кокла гыч кумытынжо – Петр, Андрей да Филипп – ты олаште шочыныт. Петр ден тудын Андрей шольыжо колызо лийыныт, а Филиппым самырыкше годымак ача-аваже кнага пашалан тунемаш пуэныт. Тудо Святой Возымашым тыршен тунемын, Мессийын толшашыж нерген пророк-шамычын ойлымыштым сайын пален да Господьым шинчаваш ужаш чот кумылангын. Тудын йоратыше чонжым палыше Христос Галилей кундемыш толын, Филиппым ужын да каласен: «Почешем кае» (Ин. 1:43). Господьын ўжмыжő Филиппын чонышкыжо пурен, шўмжő ўшан дене темын, да вигак Христос почеш каен. Тудын святой ылышыжым ужын, шкеат тыгак илаш шонен. Нафанаил йолташыжым вашлийын да куанен увертарен: «Кўн нерген Моисей законеш возен, да кўн нерген пророк-влакат сереныт, ме Тудым муынна. Тиде Иисус, Назарет гыч Иосифын эргыже». Нафанаилже вашештен: «Назарет гыч иктаж-мо сай лийын кертеш мо?» Филипп тудлан ойлен: «Тол да ончо». Иисусым ужмекыже, Нафанаил тудын семынак ўшана манын шонен.

Шкеж деке лишемше Нафанаилым ужмеке, Иисус тудлан каласен: «Теве чынжымак Израиль

ен, тудын нимогай шоякшат уке». Нафанаил йодын: «Мыйым кушеч палет?» Тидлан Иисус вашештен: «Филиппын тыйым ўжмыж деч ончычак смоква пушенге йымалне мый тыйым ужынам ыле». Нафанаил тунам каласен: «Равви, Тый Юмын Эрге улат, Тый Израильын Кугыжаже улат!»

Утарыше Господьын толмыж нерген увертарымыжлан Нафанаил ўмыржő мучко Филипплан таум ыштен. Святой Филипп Господьым уло чон дене йоратен, Тудым Юмын пуымо Туныктышлан шотлен, но Юмо улмыжым эше сайынжак умылен кертын огыл. Христос тудын шинчажым почаш шонен, Тивериад тенгыз воктек толшо калыкым пукшаш кўлмő нерген каласен. Тудын Юмо улмыж нерген Филипп шоналтен шуктен огыл, «Нунылан кажныжлан кеч изиш логалже манын, кокшўдő динарияш киндат ок сите» манын. Тунемшыж-влак кокла гыч иктыже, Симон-Петрын Андрей шольыжо, Иисуслан тунам ойлен: «Тыште ик рвезын вич шож киндыже да кок изи колжо уло, но тынар калыклан тидыже мо?» Иисус каласен: «Ен-влаклан шинчаш кўштыза». Мланде ўмбаг вич тўжем наре пўрєен шинчын. Тунам Иисус киндым налын, Юмылан тауштен, тунемше-влаклан шеледен пуэн, а нунышт – шинчыше-влаклан. Кол денат тыгак ыштен. Чылан шонымо наре налыныт. Кунам ен-влак кочкын темыныт, Иисус тунемшыж-влаклан каласен: «Кодшо катыш-влакым погыза, нимо ынже йом». Нуно погеныт да кодшо катыш дене латкок комдым теменыт. Филиппын шинча ончылныжо ожно Псаломышто каласыме шукталтын: «Шке жапыштыже кочкышым пуэт манын, чыланат Тый дечет вучен илат: Тый нунылан пуэт гын, налыт; кидетым почат гын, чыланат порылык дене темыт» (Пс. 103:28).

Филипп тунам Иисус Христосын уш дене умылен керташ лийдыме кугу куатшым ужын. Господь тудымат шке апостолжылан ойырен налын, порылык дене темен. Пайремлан Иерусалимыш толшо еллин-шамыч Иисус дек лишем кертын огытыл да, вашлияш полшыжо манын, Филиппым сўрваленыт. Тудо ончыч Андрейлан каласен, вара пырля Иисуслан увертареныт. Иисус нунылан туштен вашештен: «Айдеме Эргын чапланыме жапше шуын. Чынак, чынак тыланда ойлем: шыдан пырче мландыш возеш да ок коло гын, тудо шкетын кодеш, а кола гын, шуко шурным пуа» (Ин. 12:24). Колымекеже, Израильын пўртшő гыч улшо-влак веле огыл, язычник-шамычат Тудлан ўшана тўналыт манын, Тудо тыге шижтарен.

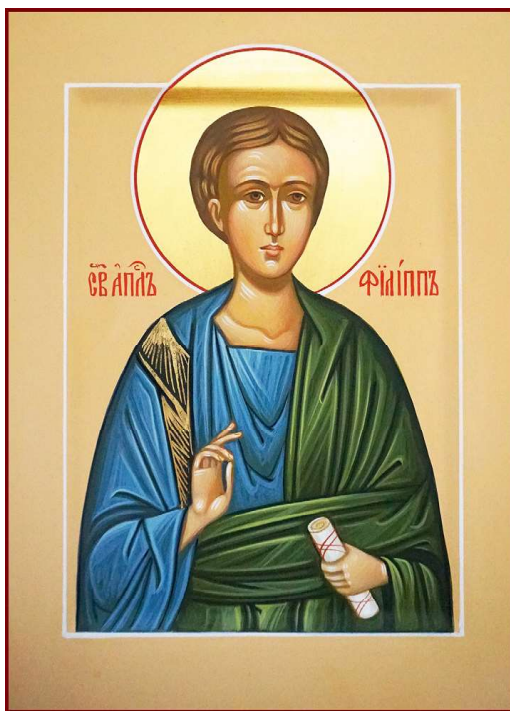
Кас Кочкышым ышташ шолып погынымо

годым Филипп тыге йодаш тоштын: «Господь, мыланна Ачам ончыкто, тиде мыланна сита». Иисус тудлан каласен: «Мый тынар жап тендан дене улам, а тый, Филипп, Мыйым от пале? Кө Мыйым ужын, тудо Ачам ужын. Кузе тый «Мыланна Ачам ончыкто» манын ойлет? Мый Ача дене, а Ача Мый денем ушнен шогымылан от ўшане мо? Мом Мый тыланда ойлем, Шке гыч огыл ойлем: Мый денем ушнен шогышо Ача шке пашажым ышта. Мыланем ўшаныза: Мый Ача дене ушнен шогем, Ача Мый денем ушнен шога. А Мыйын шомакемлан огыда ўшане гын, ыштыме пашамлан көра Мыланем ўшаныза» (Ин. 14:8-11).

Господь тиде вашмутшо дене Филиппым веле огыл, уло Соборный Апостольский Черкым Ача Юмо ден Эрге Юмын иктөр улмыштым палаш туныктен. Тидыже вара Арийын шояк туныктымашыж ваштареш пенгыдын шогаш полшен. Ыресеш Шке кумылын орланымыже, Ылыж кынелмыж деч вара Господьым чыла апостол-шамыч ужыныт, Тудын деч тынысым да суапландарымашым налыныт, Пылпомышко нөлталтымжым ончен шогеныт. Витлыгече пайрем годым нунын ўмбак Святой Шўлыш волен. Юмын шомакым Филипп Азийыште да Сирийыште шарен, вара Грецийыш каен. Христосын куатше полшымо дене черле енг-шамычым паремден, колышо енгым ылыжтен кынелтен, ия кучымо енг-шамычын көргышт гыч иям поктен луктеден. Тушто илыше иудей-влаккан тиде келшен огыл. Тудын кө улмышым рашемдаш Иерусалим гыч ик архиерей толын, судия верыш шинчын. Христос Ылыж кынелын огыл манын, түрлө шоям ойлен, Филиппым шылтален. Калык шоялан ўшанен да Филиппым пушташ йодын кычкырен.

Филиппын тудын ваштареш чыным почын ойлымыжлан архиерей чот шыдешкен да ўмбакеже кержалтын, но тунамак сокыр лийын да шемемын. Филипп ўмбак кержалтше моло енгымат тидак вучен, да тыгодым эше мланде чытырналтын. Тунам гына чыланат чот лўдыныт да Христосын куатшым паленыт. Кап да чон денат сокыр улмыштым умылен, Филипп нуным чаманен, Юмын сөрвалаш тўгалын. Пареммекешт, шукынжо Христослан ўшанаш тўгалыныт. Архиерей гын эшеат Иисус Христосым вурсен. Тунам мланде шелалтын да тудым нелын. Архиерейын порвопымыж деч вара Филипп шукыштым тынеш пуртен, Наркисс лўман енгым епископлан шогалтен, шкеже Сирийысе Азот олашке корабль дене каен. Тушто Харитина лўман ўдырын черле шинчажым паремден, сандене тудын Никоклид ачаже Христослан ўшанаш тўгалын да уло ешыж дене тынеш пурен.

Сирийысе Иераполь олаште Христос нерген ойлымыж годым тудым адакат пушташ тўченыт. Ир лўман пагалыме енг тудым арален налын, шке суртышкыжо нангаен, туныктымжым колышт налмеке, уло ешыж дене тынеш пурен. Тидлан көра Ирын уло оралтымжым да тушто улшо енг-шамычым йўлалташ ямдылалтыныт. Осалым шонымыштым пален, Филипп ваштарешышт лектын. Ола вуйлатыше Аристарх тудым ўпшө гыч руалтен кучен, но тунамак кидше кошкен, шинчаже петырналтын, пылышыже колмым чарнен. Тыгодым Феофил лўман енгым тояш нангаят улмаш. Енг-шамычым ўшандараш

манын, Филипп тудым ылыжтен кынелтен, а Аристарх ўмбак ыресын палыжым пышташ Ирлан кўштен. Аристархын пареммекеже, Иерапольысо енг-шамычын шинчашт почылтын, да нуно шке олаштышт улшо латкок шөртнө идоным шалатеныт, шөртныжым нужна-влаккан пуэденит.

Святой Филипплан туныкташ Мариамна шўжарже полшен, эре пырля коштын. Лидий да Мизий кундемлам эртымышт годым шуко орлыкым чытеныт. Вара Иоанн Богослов ден Варфоломейым вашлийыныт, пырля Фригийысе Иераполь олаш толыныт. Тыште ехиднылан храм лийын, тудлан түрлө надырым конденит. Христосын куатше полшымо

дене святой енг-шамыч ты ехидным пуштыныт.

Иоанн Богословын кайымеке, нуно эше шуко еглан паремаш полшенит, нылле ий сокыр улшо Стахийым паремденит. Олам вуйлатыше Никанорын ватыжым кишке чўнгалын улмаш. Колышаш гай чот черле ты ўдырамаш шкенжым Стахийын пөртышкыжө нангаяш кўштен. Пареммекеже, тудо шкежат Христослан ўшанен. Тидым пален налмеке, Никанор чот сырен, святой енг-шамычым индыраш кўштен. Святой Филиппым ыресеш унчыли сакеныт. Варфоломейым ыресеш сакымышт годым мланде чытырналтын, Никанорым да онаег-шамычым мланде нелын. Молышт чот лўдыныт да святой Варфоломейым содоррак мучыштареныт, а Филиппым чот кўшкө сакеныт улмаш, сандене мучыштарен кертын огытыл. Филипп эше нунын верч Юмын сөрвален шуктен. Тудын кумалмыж дене мланде нелме енг-шамыч ылышак лектын кертыныт, а Филипп колен. Тудым тойымеке, Варфоломей Арменийыш каен, тудым тушан пуштыныт. Мариамна Ликаонийыш каен, тушто шукыштым Христос вералан туныктен да тынысын колен. Чылажланат Юмылан тау. Аминь.

**Святитель Димитрий Ростовскийын
возымыж почеш**

ШОКШО КОГЫЛЬО

Эрдене Витя помыжалт гына шуын, вигак коважым сөрвалаш пижын:

– Ковай, мылам таче фломастерым налын пу, йөра?

– Налам, налам, уныкам.

– Тугеже айда писынрак кевытыш каена.

– Эн ончыч вакшышет гыч кынел, Витюш, малыме веретым төрлен шынде, шүргетым муш да үстел коклаш шич. Чечас конга гыч когыльым луктам.

Витя, коважын фломастерым налын пуышашыжым шижын, куржталеш гына, мом кұштымыжым тыманмеш шуктыш. Коктын чайым шокшо когыльо дене тамлен йұыч да кевытыш тарванышт. Капка ончыко лекмек, кова эрдыжым пералтен колтыш:

– Ай, Витюш, мондышым вет. Омса тураш сумкам кодо, тудым лук. Агафья Семёновна когыльым нангаена.

– Тиде эре ик верыштак шинчыше кувалан мо? Адакше тудо, кеч-кө воктекеже лишемеш гынат, эре вуйжым сава. Мылакат, тудлан нимом шым пу гынат, савалтыш. Икана ме йолташем-влак дене воктече лұмын икмыняр гана эртен кайышна. Тудо кажне гана, кынел шогалын, вуйжым савыш.

– Тыге ыштылаш ок йөрө, – сырыме гай лие коваже. – Тудо мыйын икымше туныктышем. Адакше, шекланен шуктышыч гын, тудо иктаж-мом пуымылан огыл вуйжым сава. Тидын нерген шоналташ кўлеш ыле.

– Мом шонаш тушто? Тудо изиш окмакрак ўдырамаш. Ойлат, ондак тудын кок вуян арслан кайыкше лийын.

– Уныкам, тый шкеже нимом умылен шуктен отыл, эше весе-влаккан каласкалаш төчет. Тыге ыштылаш огеш лий, сулыкыш пурет.

– Ковай, ит сыре, чылан тыге ойлатыс?

– Чылан ойлат, а тый шып лий. Шке шинчат дене ужын отыл гын, ит ойло. Лучо колышт, мом мый тылат тудын нерген каласкалем.

Мемнан изина годым тунемше-влаккан школыш ыресым нумалышташ огеш лий ыле. Туныктышына-влак ыресна улмо нерген паленыт, но уждымо-колдымо гай лийыныт. Тудо ийын школышына самырык туныктышо пашам ышташ тольо. Икана урокышто Агафья Семёновна кок ўдырын онжо гыч ыресыштым кўрлын нале да класс лукыш кудалтыш. Ме моткочак лўдна, туныктышына чечасак колен колта, шонышна. А тудо верышкыже шинче да каласыш: «Теве ужыда, нимоат ыш лий». Ме урок пытымеш эскерышна, чынак тудо нимоат ыш лий.

Тиддеч вара шуко тунемше ава-ачан, кова-кочан ойыштым колыштмым да Юмо деч лўдым чарнышт, ыресыштымат кудаш пыштышт. Икмыняр жап гыч самырык туныктышына йочам ыштыш. Но өрмаш: эргыжын капыштыже ик вуй олмеш, кок изи вуй лийын. Мый тудым шке шинчам дене ужынам. Агафья Семёновна чот ойгырен, шкеже ег-влак коклаште лийын гынат, калык деч торлен. Воктечынже кө эртен каен гын, чылаштан вуйым саваш тўгалын.

Юмо тудым проститлен. Проститлен веле огыл, эше ончык ужын моштымашым пөлеклен. Тудо эртен кайыше енын могай улмыжым, мом шонымыжым чыла шижеш. А мыланна, көм лишкырак пален, икте-весе дене вуйым савен саламалташ кўштен, Юмыланат вуйым савен кумалаш кўлеш манын туныктен. Юмо лукышто кечыгут икмыняр гана кумалаш темлен.

– Ковай, мый ынде Агафья Семёновна ончык эртен каяшат вожылам веле.

– А тый тудлан когыльым пу да вашешыже вуетым саве.

– Тудо вет шойыштымемым вигак умыла, – ак-мук лие Витя. – Ковай, фломастеремже уло, а мый тый дечет адак налын пуаш йодам.

– Чыным каласышыч, вот молодец.

– Тугеже кевытыш каяш огеш кўл, ковай. А когыльым мый Агафья Семёновна чечасак намиен толам. Тудо ужеш: мый ынде ом ондале.

Валентина ЦВЕТКОВА, йоча писатель.

"ШҮМ-ЧОН ИЗОЛЫК" МАРИЙ ПРАВОСЛАВНЫЙ ЖУРНАЛ

Учредитель: "Руш Православный Черкын Йошкар-Оласе да Марий Элысе епархийже (Московский Патриархат)" религиозный организаций.

Журнал зарегистрирован Управлением Федеральной службы по надзору в сфере связи, информационных технологий и массовых коммуникаций по Республике Марий Эл, свидетельство о регистрации ПИ № ТУ 12-0164 от 12 декабря 2013 года.

Тираж: 1500 экз. Формат - А-4-12.

Журнал лемке жап - 29.10.2021 ий.

0+ - знак информационной продукции согласно ФЗ от 29.12.2010 г. №436-ФЗ.

Журналым редакцийште погымо да верстатлыме, «Куранты» ООО-што ямде оригинал-макет гыч савыктыме. Адресше: 429029, Татарстан, Казань, Сибирский тракт урем, 34, 14 корпус, 42-шо пөлем.

Редакцийын да издательын адресышт: 424000, Йошкар-Ола, Вознесенский урем, 81, 224-ше пөлем.

Тел.: (88362) 45-39-54.

E-mail: marlagazet@mail.ru

Тўг редактор: Н.В. Чузаев (протоиерей).

Редакционный совет: И.А. Сапаев, Д.В. Смирнов, А.Н. Таныгина, А.П. Чемякова, А.В. Эманова.

Компьютер дене келыштарыше: Д.В. Смирнов.

Ак - кутырен келшыме почеш. Авторын да редакцийын шонымашышт тўрлө лийын кертыт. Серыш-влак мөнгеш огыт колталт.

**РЕДАКЦИЙ ЙОДЕШ: ЖУРНАЛЫМ ШАЛА
КЫШКЫЛТАШ ОГЫЛ. ЛУДЫНАТ - ВЕСЫЛАН ПУ!**

НОВАЯ СЛОБОДА

ПН	1	8	15	22	29
ВТ	2	9	16	23	30
СР	3	10	17	24	
ЧТ	4	11	18	25	
ПТ	5	12	19	26	
СБ	6	13	20	27	
ВС	7	14	21	28	

□ - дни особого поминовения усопших
 ■ - сплошные седмицы
 □ - постные дни

✂ - разрешение на пищу без растительного масла
 🐟 - разрешение на рыбу
 🍷 - разреш. на растит. масло
 🍷 - разреш. на вино
 🐟 - разрешение на икру рыбы
 ✕ - полное воздерж. от пищи

1 – Пророк Иоильын, преподобный Иоанн Рыльскийын да святой орланыше Уарын кечышт.
 4 – Юмын Аван Казанский иконыжын кечыже.
 5 – Господьын изажын, святой апостол Иаковын, кечыже.

6 – Юмын Аван «Чыла ойган-влакын Куанышт» иконыжын кечыже.

6 – Дмитриевский поминка.
 8 – Чот орланыше святой Дмитрий Солунскийын кечыже.
 10 – Почаевысе преподобный Иов ден Ростовысо святитель Дмитрийын кечышт.

14 – Асийысе Косма ден Дамианын, акым налде эмлыше-влакын, кечышт.

18 – Новгородысо Иона ден Москва да уло Российын патриархше Тихон святитель-влакын кечышт.

19 – Преподобный Варлаам Хутынскийын кечыже.

21 – Архистратиг Михаил ден Пылпомышысо капдыме Куат-

влакын погынышт. *Шернур селасе, Курыкмарий районысо Новая Слобода селасе да ракетный дивизийысе храм-влакын пайремышт.*

22 – Юмын Аван «Вашке Колыштшо» (Скоропослушница) иконыжын кечыже.

26 – Святитель Иоанн Златоустын кечыже.

27 – Апостол Филиппын кечыже.

28 – Преподобный Паисий Величковскийын кечыже.

Иисус Христосын Шочмыш лумеш пүтö тўналтыш.

29 – Апостол да евангелист Матфейын кечыже.

30 – Преподобный Никон Радонежскийын кечыже.

ШОЛО ПУШЕНГЕ ДЕН ВИНОГРАД

Ерм лўман ен пасу гоч эртышыжла шоло пушенге ден виноградын пырля кушмыштым ужын. Тыгай онгай сўретым öрын ончен шогымыж годым туддек священник лишемын:

– Шоло ден виноградын молан пырля кушмышт нерген шонкалет мо?

– Нуно икте-весыштлан иктаж-могай пайдам пуат мо? – йодын Ерм.

Пастырь тыге умылтарен:

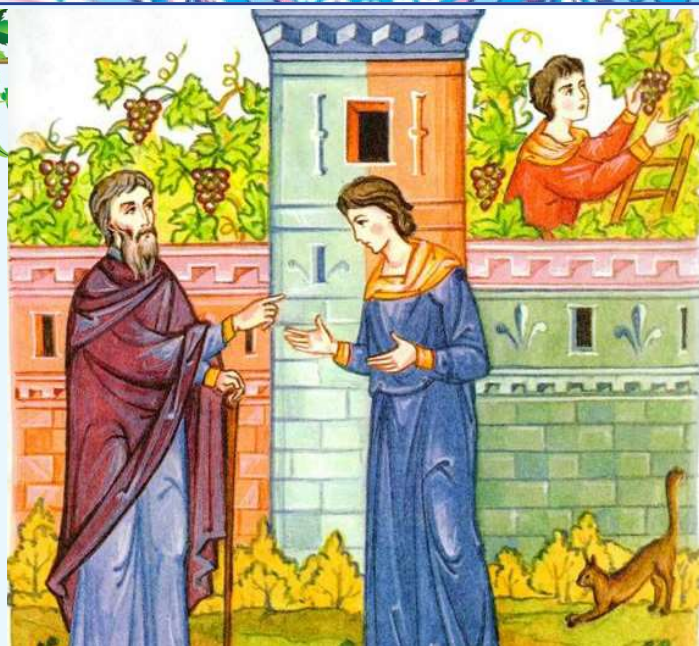
– Эн чотшо нуно Юмын кулжо-шамычлан сай примерым пуат.

– Тидыжым гын мый йöршын ом умыло, мом тыге туштен ойлет? – манын Ерм.

– Тыште изиш гына шоналташ кўлеш. Ончал, шолын саскаже уке, а виноградын саскаже шуко. Но ты шоло ок лий гын, виноград вондерлан мландымбалне кияш логалеш ыле. Тидлан көра саскаже шўеш да тынар лектышыже ок лий ыле. Пенгыде пушенгеш энгертен кушмышжлан көра ты виноград шкенжын олмешат, шоло олмешат саскам пуа. Поян ден нужна ен-влакланат ты примерым шотыш налаш кўлеш.

– Тый адак вес туштым туштет гын, умбакыжат умылтаре, – каласен Ерм.

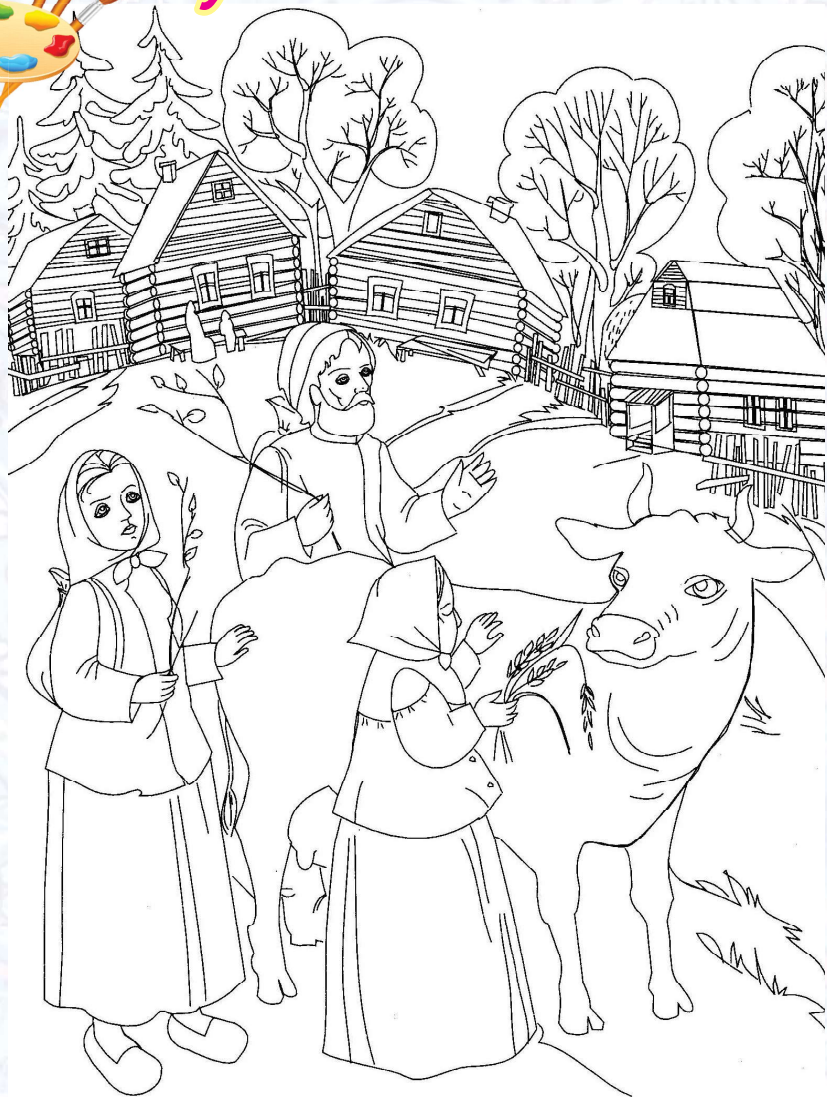
– Улан енын поянлыкше шуко гынат, тудо утларакше поянлыкшым эшеат чот шукемдышаш верч тырша. Тудо моло нерген шонаш да кумалаш ок ярсе, тыге Господь ончылно чонжо яраш кодаеш. Кумылжо изишак поро лиеш да нужна енлан полша гын, незер енге Господьлан уло чон дене таум ышта, тудлан полшышо поян верчат Юмын сөрвала. Нужна енын молитваже виян, сандене порым ыштыше улан енланат Юмо тўрлö

порылыкым пуа. Тыгай кылым палыше поян ен нужналан эре полша.

А шоло пушенге ден виноградын пырля кушмышт шотышто эше весымат каласаш лиеш. Шолын вожшо пеш кумда да виян. Тукумет шоло вож гай шарлыже манын, таклан огыл тыланен ойлат. Кукшо жап годым шоло мланде йымач вўдым шупшеш, тыге шкаланже да виноград вондерланат ситара. Тыште адак кугу пайдам ужына. Поян ден нужна ен-влак коклаштат тыгак. Нужна ен шке молитваж дене пояным пойдара, а тудыжо шке порылыкшо дене нужнан ешыжым пукша vele огыл, чонжымат куандара. Тыге илыме годым Господь деч полыш умбакыжат толын шога. Тыге ыштыше-шамычын лўмыштым Суксо эше илыш книгашке воза, колымышт деч вараат чонышт утаралт кертмылан ўшан лиеш, вет нуно икте-весылан порым ыштымышт дене Господьын кўштымашыжым шуктен илат да поро пиалан лийыт.

Куанен чиялтена

ОШ ВУРГЕМЫМ ЧИЕН

Христослан ўшаныше кола гын,
Священник ош вургемым чия.
Тыгай тўсым молан ойырен налме?
Волгыдо, ошо ўшаным пуа.

Пуа пастырь утаралташ ўшаным
Вес тўняшке кайыше чонлан,
Кө вашка Юмо дене вашлиймашыш,
Кеч жапше эн ойган да шўлыкан.

Ойган жапше мыланна, Черкылан
огул,
Тушто, Юмо ончылно, чыланат илат.
Кава деч лўдмаш ден
ўшаныдымашым
Кумалме дене эркын шулыктат.

Ош вургем да Юмылан кумалме
Мыланна ласкалыкым кондат,
Эн Кугу Яндарлыкым сўрвалыме
Шўм-чоннажым, ай, лыпландара.

Сергей Мартусов.

Зоя Ольшевская марланген.

ЙОДЫШ-ВАШМУТ

Салам лийже. Тыгай
йодышем уло. Мый татар
рвезылан марлан лектынам.
Умылем, вес верам кучышо
ен дене возалтме языклан
шотлалтеш, но ме икте-
весынам йўратена, йочана
кушкеш. Пелашем православ-
ный верам кучымым пала,
пагала. Тудын тазалыкше
верч Юмым сўрвален кумалаш
лиеш мо мылам? Тиде языклан
шотлалтеш мо? Тау.

Екатерина.

Протоиерей Андрей ЕФАНОВ вашешта:

Пагалыме Екатерина, поро жапда лийже. Марийда православный верам кучымыдам пагала, тиде куандара. Ончыкыжымат тыгак лийже. Юмым сўрвалыме шотышто: тудын верч те мўнгыштыда кумал кертыда, а черкыште тынеш пурышо ен-влак верч гына кумалаш лиеш. Адакше настоятель дене кутырен келшыме почеш, пелашдан лўмжым молебеныште ушештарен кертыда. Кумалза, Юмым сўрвалыза, ала тендан сўрвалымыда дене марийдам Господь черкыш конда. Юмо полшыжо!

